

Hoover se bo moral zagovarjati pred senatom

Obdolžen je omalovaževanja Muscle Shoals zakona proti oddaji električne sile privatnim interesom

Washington, D. C.—(F. P.)—Na predlog senatorja Howella iz Nebraske je senat sklenil, da bo zahteval od vojnega tajnika predložitev "pogodbe z Alabama Power Co., ki ji daje pravico do izključnega nakupovanja sile v Muscle Shoalsu."

Ker pogodba, katero je sklenil vojni department z Alabama Power družbo, ne vsebuje nobene določbe, ki bi dajala omenjeni družbi izključno pravico do nakupa električne sile, bo senatni justični odsek uvedel preiskavo proti Hooverju, ki ga dolže premišljenega omalovaževanja Muscle Shoals zakona. Ta zakon prepoveduje vsako obratovanje Muscle Shoals vodnih naprav v zvezi s privatnimi interesi. Hoover pa je vplival na vojni department, da je odrekal uporabo vodne sile, ki je še neizrabljena, mestni občini Muscle Shoals, katera je ponudila dvakrat več kakor plačuje za izrabljanje dotičnih sil Alabama Power družba.

Senator Black iz Alabame, ki skuša prisiliti spodnjo zbornico na akcijo z ozirom na Norrisovo predlogo, ki se tiče obratovanja Muscle Shoals, je dejal pred senatom, da so ti privatni interesi edina ovira štirimilijonškemu letnemu prihranku; vlada bi namreč toliko prihranila, če bi oddala neizrabljene vodne sile ponudnikom. Dasi ravno Alabama Power družba, ki reprezentira Electric Bond & Share elektrarski trust, izrablja samo eno osmino vodne sile, vlada vseeno noče prodati preostanka municipalni upravi mesta Muscle Shoals, ki se nahaja tik poleg vladnega Wilsonovega jezca. Pri tem se administracija izgovarja, da lahko oddaja omenjene sile samo velikim podjetjem.

Senator McKellar je senatu prečital omenjeni zakon in dokazoval, da je Hoover ravnal proti določbam tega zakona, "ko je prepustil jez privatnim interesom, dočim ne pusti blizu municipalnim upravam, ki so pripravljene plačati celo več kot privatni interesi." Senator Swanson pa je izjavil, da je jasno, da se je Hoover pregrešil zoper omenjeni zakon in da mora justični odsek senata takoj uvesti preiskavo, ki bo dognala, kakaj se ta zakon krši. Howell je izpovedal, da je šel pred nekaj tedni z delegacijo iz Muscle Shoals v vojni department, da bi podprl njeno zahtevo, da se mestu prizna pravica do nakupa tamošnje elektrike in vojni department je izjavil, da sicer ni oddal Muscle Shoals Alabama Power družbi v izključno izrabljanje, da pa vojni department ne mara zameriti elektrarskega trusta s tem, da bi oddal del vodnih sil mestni upravi. Dalje je bila delegacija informirana, da oddajanje toka manjšim ponudnikom ni v skladu s ameriškimi administracijami.

Senator Caraway iz Arkansasa je povedal senatu, da elektrarski trust razširja "strupe no propagando," ki navaja, da je nekaj narobe s senatom, ker se brani predati Muscle Shoals elektrarskim interesom. Namen propagande je pridobiti javno mnenje za oddajo celokupnih vodnih naprav elektrarskemu trustu, da bi se obogatil z njimi. Senator Black pa je spravil v arhiv pisma in brzojavko vojnega tajnika Hurleyja, v katerih je trdil, da je vlada obvezna prodajati tok v Muscle Shoals samo Alabama Power družbi, in prepis pogodbe, v kateri ni nobene take določbe.

Dvorezna politika voditeljev rudarske unije

Pittstonski rudarji obtožujejo distriktne uradnike Lewisove rudarske unije zahrbtnosti

Pittston, Pa.—(F. P.)—Rocco Carey, predsednik glavnega odbora za pritožbe, je obtožil distriktne uradnike UMWA zahrbtno delovanje proti stavkoječim rudarjem. Rocco pravi v svoji izjavi, da so distriktni uradniki odobrili stavko pred tremi tedni, kakor hitro pa je odbor za pritožbe proglasil stavko, je distriktni predsednik John J. Boylan prišel na dan z izjavo, da stavka nasprotuje pogodbi.

Rinaldo Cappellini, bivši predsednik distrikta št. 1, in organizator rudarjev v Pittstonu, je izjavil, da distriktni uradniki nimajo pravice vmešavati se v zadeve pittstonskih rudarjev, katerih večina ne pripada UMWA. Wesley J. Webber, župan v Dunmoru, je suspendiral zvezno ustavo s tem, da je prepovedal stavarjem njihova zborovanja. "Življenja mož, žena in otrok v mestu morajo biti in tudi bodo protektirana", je izjavil Wesley, ko je poklical mestno policijo, državno milico in pomožne šerife. V bitki je bilo ranjenih dvesto policajev in šele po večurnem boju se ji je posrečilo, da je razpršila rebele.

Novi izgredi v Indiji

Indijci se upirajo plačevanju davkov. Patel nov predsednik Narodnega kongresa

Midnapore, 5. jul.—Ena oseba je bila ubita, več kot sto drugih pa je bilo ranjenih v spopadu med policijo in domačini, ki so se uprli, ko je hotela policija zaseči hiše radi neplačanih davkov. V bitki je bilo ranjenih dvesto policajev in šele po večurnem boju se ji je posrečilo, da je razpršila rebele.

Bombaj, 5. jul.—Iz Pešavarskega prihajajo poročila o novih nemirih na severnozgodnjem frontu, kjer vodi Haji Turangzai sovražne rodove v boju proti angleškemu vojaštvu.

Narodni kongres je izbral novega predsednika Vallaghaja Patela, ki koncentriira svoje sile v Utman gorovju in ščeva rodove na boj proti Angležem.

Nedelja letalskih nesreč
Chicago, 7. jul.—Včeraj je bil posebno nesrečen dan za letalce, ki je zahteval devet življenj. Blizu La Granga se je ubil L. E. Kline, ko je skušal rešiti Mary Fahrney, ki je skočila raz svojega letala s paršutom, a so se vrvi padala zapletele v žice letala. Dva druga letalca sta se ubila, ko je njuno letalo padlo v Michigansko jezero v bližini South Havena. V Ruthvenu, Ia., so se ubili trije letalci ko se je njih letalo zapletlo v telefonske žice. Nadalje sta se ubila dva letalca v New Yorku in eden v Laguna Beachu, Cal.

Smrt svobodomisleca izzvala spor

Vagos, Portugalska, 5. jul.—Mestni svet je na svoji seji sprejel resolucijo, da se podre katoliška kapela na pokopališču v znak protesta, ker je domači župnik odklonil pokop v "blagoslovljeni zemlji" faranu, ki je bil svobodomiselnega prepričanja. Radi župnikove akcije je nastalo veliko vzruženje med farani, ki so pokojnega svobodomisleca smatrali za dobrega in poštenega moža.

Proti plemenskem zastopavljanju

Urednik glasila National Urban lige meni, da zastopavljanje zamorcev v Ameriki lahko rodi slabe posledice

Springfield, Mass.—(F. P.)—Elmer A. Carter, urednik glasila N. U. lige, je dejal na zborovanju Narodne asociacije za napredek zamorcev, da so razne unijske in ekonomske zapreke, ki se stavijo črno-poltnemu prebivalstvu Združenih držav, vzbudile v zamoreh plemensko zavest in da ustvarjajo zamorski ekonomski blok, ker zamorci uvidevajo, da jih demokratični belokožci ne bodo priznali kot enakopravne ljudi, dokler jih temeljno raznaša v to ne prisili. Posledice plemenskega prebujenja dvanajstih milijonov ameriških črncev so lahko ogromne — dobre in slabe.

Dokaz, da plemenska zavest ameriških zamorcev narašča, pravi Carter, je splošna zahteva zamorcev, da se jim prizna pravica do dela v verižnih trgovinah v splošnem in v raznih javnih podjetjih, ki prejemajo velik del svojih dohodkov od zamorskih konzumentov. Drug dokaz je obupni napor National Negro Business lige, ki skuša organizirati zamorce v velike nakupovalne kooperative in izolirano, a močno gibanje med zamorskimi delavci, ki stremi za organiziranjem vseh črno-poltnih delavcev v Ameriki, katerih se A. F. L. trdovratno brani.

Dr. John H. Holmes se je izrazil na konferenci, da bodočnost pripade barvanim rasam, ki so se že začele prebujati in se zavediti svoje moči. "Kapitalizem je v bistvu zadnja oblika suženjstva", je izjavil Holmes, "in črnci so bili vsa leta žrtve tega ekonomskega sistema. Ampak ta sistem se je že začel rušiti. V bodoči kooperativni družbi ne bodo poznali nobenih gospodarjev in sužnjev, niti lastnikov, kar pomeni, da bodo vsi člani te družbe popolnoma enakopravni tudi v političnem in družabnem oziru, ker življenje temelji na ekonomskih razmerah.

Walter White, tajnik lige, je izrazil svojo zadovoljnost, ker se je liga udeležila kampanje proti

Morilca rudarja v zaporu

Prejela sta nizko kazen za zločin, ki je vzbudil veliko pozornost v javnosti

Pittsburgh, Pa.—(F. P.)—J. Lyster in Harold Watts, bivša člana železarske in premogovne policije, sta te dni dospela v Pittsburgh, da odslužita svojo kazen za brutalen umor rudarja John Barkoskija. Prvi je bil obsojen na eno leto zapora, drugi pa na deset mesecev v prisilno delavnico okraja Allegheny. Pittsburgh Coal Co., ki ji načeljuje Mellonovi interesi, je ugoslila najboljšje odvetnike za obrambo morilcev, ki sta bila v njeni službi.

Umor je bil izvršen pred šestnajstim meseci. Brutalna policaja sta tako pretepla rudarja, da ga ni bilo poznati in da je mrljaki oglednik pozneje izjavil, da so mu bile vse kosti zlomljene. Radi velike nejevolje, ki je nastala med ljudstvom takoj po umoru, je Pittsburgh Coal Co. delala na to, da sta bila oba policaja odslovljena. Toda pozneje je ista družba najela dva najbolj prominentna odvetnika, da sta vodila obrambo. Državni tožilec je zelo milostno postopal napram obtožencema in to je bil tudi vzrok, da sta prejela tako nizko kazen.

Gotovo je že sedaj, da se morilcema ne bo slabo godilo v zaporu. Takoj drugi dan, ko sta bila pripeljana v zapor, sta se pritožila, da ne moreta živeti v slabo prezračeni celici, ki jima je bila določena. Pritožba je bila upoštevana in jetniški nadzornik ju je premedlil v drugo celico. V istem zaporu so zaprti tudi trije komunistični agitatorji, Pete Muselin, Milan Reater in Tom Zima, ki so bili obsojeni na pet let zapora vsak, ker so razpečavali radikalne tiskovine in odbravali shode brez dovoljenja od oblasti.

Stavka avtnih delavcev

Flint, Mich., 5. jul.—Včeraj je bilo nadaljnih pet stavkarjev aretiranih pri demonstracijah. Stavka, v kateri je prizadetih štirinajst delavcev, je bila napovedana v prejšnjem tednu in dosedaj je policija aretirala že 26 delavcev.

Razstrelba ubila dva delavca

Winfield, W. Va.—Dva delavca sta bila v sredo ubita, šest pa je bilo ranjenih, ko se je pripetila eksplozija dinamita pri konstrukciji državne ceste. Imenovanju sodnika Parkerja članom zveznega vrhovnega sodišča ter je urgiral, da se podvzame intenzivnejša politična akcija med zamorskim prebivalstvom dežele. Zastopavljanje zamorcev v Ameriki mora izginiti, je dejal in pristavil, da bo liga na delu tako dolgo, dokler zamorci v Ameriki ne dosežejo popolne enakopravnosti.

STATISTIKA O BREZPOSELNOŠTI NEPOPOLNA

National Unemployment liga se norčuje iz trgovinskega tajnika Lamonta in njegovih številk, ki jih navaja v statistiki o brezposelnosti

New York, N. Y.—(F. P.)—Trgovinski tajnik je postal predmet sarkastičnih komentarjev s strani National Unemployment lige, katere predstavniki se norčujejo iz njegove statistike o stanju brezposelnosti, ki bazira na podatkih zveznega ljudskega štetja.

"Brezposelni delavci se motijo; razni dobrodelci varajo sami sebe in njihov trud je nepotreben; trgovci in industrialci niso prepričani izgub kot si predstavljajo in razmere so boljše kot v letih s povprečno prosperiteto," komentira predsednik omenjene lige, Darwin J. Meserole. "Pojdimo na poletne počitnice in zahvalimo se Washingtonu za pomoč, ki nam jo je dal."

Liga dalje navaja, da Lamontove številke tako nasprotujejo dejstvom, da ne more razumeti, kako je mogoče, da nekdo na tako odgovornem mestu izdaja take številke brez potrebne kvalifikacije. Stanje brezposelnosti v Združenih državah po najbolj zanesljivih podatkih znaša od pet odstotkov v dobrih letih, do dvajset odstotkov v slabih letih. To pomeni, da je v dobrih letih brez dela 1,650,000, v povprečnih 3,300,000 in v slabih letih 6,600,000 delavcev. Podatki A. F. L. kažejo, da je dvajset odstotkov unijanih delavcev brez dela. Število brezposelnih je blizje sedmim milijonom kakor Lamontovim 2,300,000, zaključuje liga ter pristavlja, da upa, da ne bo nihče izmed tistih, ki skušajo pomagati delavstvu v sedanji krizi naselil njegovim številkam in prenehal s svojim delom.

Prekoceanski letalci v Kaliforniji

Oakland, Cal., 5. jul.—Charles Kingsford-Smith in njegovi tovariši so včeraj ob 2:30 prišli v to mesto potem, ko so napravili 645 milj dolgo pot iz Salt Lake Cityja v šestih in pol ure in tako srečno končali polet okrog sveta. Kingsford-Smith se bo vrnil v Avstralijo, da se poroči s svojo izvoljenko Mary Powell iz Sydneyja, nakar bo prevzel upravitelstvo velike komercialne letalske družbe.

Proslave zahtevale smrtno žrtev; več ranjenih

Chicago, 5. jul.—Rezultat proslave četrtega julija v Chicagu je en otrok mrtev in nad dvajset ranjenih. Otroci so zažgali tudi dve hiši, ki sta deloma zgoreli. Ognjevarni department je imel obilico dela s gašenjem ognjev, ki so jih zanetili otroci.

Sovjetska unija se bo obo-rožila

Moskva, 5. jul.—Clemence Vorošilov, vojni in mornarični komisar, je v svojem govoru na kongresu komunistične stranke priporočal delegatom, da se zavzamejo za obojstranski program, da ne bo Sovjetska unija zaostajala za drugimi državami. Njegov govor je bil navdušeno sprejet, posebno ko je komisar izjavil, da se je produkcija jekla podvojila v zadnjih petih letih in da je bil napravljen velik napredek v letalstvu in kemični industriji.

Mooney bo še čakal v jetnišnici

Državno vrhovno sodišče odločilo proti njemu in Billingsu

Sacramento, Cal., 5. jul.—Razni neodvisnosti je prinesel ponovni poraz Mooneyju in Billingsu v njiu dolgoletni bitki za vobodo. Obsojena sta bila na smrtno ječo l. 1916 na obtožbo, da sta vrgla bombo med množico, ki je korakala po ulicah v mlitaristični demonstraciji. Takrat je bilo ubitih deset oseb, nad 40 pa je bilo ranjenih.

Člani državnega vrhovnega sodišča so odglasovali s šestimi proti enemu glasom proti priporočilu, da ju governer Young pomilosti. Governer je prej še večkrat izjavil, da bo pomilostil jetnika, ako se za nju izreče vrhovno sodišče.

Neugodno poročilo je Mooneyju privabilo smehljaj, ko je bil obveščen o odloku. "Boj še ni končan," je dejal bivši delavski voditelj. "Naj boj za vobodo bo dolgo trajal, toda jaz ne bom popustil od poskusa, da dokazem svojo nedolžnost."

Billings, ki je sapt v Polson jetnišnici, je odklonil vsak komentar, toda jetniški nadzornik je pozneje izjavil, da ga je odlok zelo potri.

Edini, ki je glasoval v prilog Billingsu in Mooneyju, je bil sodnik Lagdom, ki je priporočil pomilostitev.

Delavske razmere v Texasu

Čudi v Texasu je mnogo brezposelnih. Nekateri "chain store" korporacije so se unionizirale. Unija godbenikov v Dallasu je zmagnala

Dallas, Tex.—(F. P.)—Delavske razmere v Texasu so zelo nepovoljne, dela primanjkuje in delavci so slabo plačani. Ceste so polne brezposelnih delavcev, ki so na potu v petrolejne distrikte v Texasu, Oklahoma in New Mehiki, kjer pa že čaka na delo tisoče delavcev. Plače v teh krajih so malo boljše, zato pa je draginja toliko večja. Izučeni delavci zaslužijo do \$12 na dan in delajo po dvanajst ur dnevno, navadni delavci pa dobijo od 4.50 do 5 dolarjev za deveturno delo.

V Dallasu plačujejo težakom po \$3.20 za osemurno delo, katere opravljajo večina črnci. Ker ti niso organizirani, jim lahko poljubno znižujejo plače, kar nekateri podjetniki tudi delajo. Stavbinski delavci, četudi so črnci in neunionizirani, dobivajo do 65 centov na uro. Unije izučenih stavbinskih delavcev imajo posebne pogodbe s delodajalci, vendar pa še mnogo podjetnikov obratuje na podlagi sistema odprtih delavnic.

Tri "chain stores" korporacije v Dallasu in ostalih mestih v Texasu, obratujejo na unijaki podlagi. Izjemo dela A & P varianta korporacije, ki noče sprejeti unijajskih pogojev. Omenjene tri korporacije je k temu koraku prisilil Henderson iz Shreveporta, ki je silovito napadal te družbe in njihove delavske smernice potom svoje radio postaje. Na

LIGA POZIVA PREDSEDNIKA NA DELO

Predstavniki National Unemployment lige pozivljajo predsednika, naj uresniči svoj načrt za omiljenje brezposelnosti

New York, N. Y.—(F. P.)—Nadaljevanje sedanje depresije bo stalo ameriške trgovce in investitorje vsak mesec pol milijarde dolarjev in mesdni delavci bodo izgubili prav toliko, kar pomeni mesečno izgubo ene milijarde dolarjev, izjavljajo voditelji National Unemployment lige ter istočasno pozivljajo predsednika Hooverja, naj povsede izvedbo velikopotesnega načrta za javna dela, da s tem omili brezposelnostno krizo.

Ce se predsedniku in kongresu ni posrečila pravocassna pomočna akcija v juniju 1929, ko je delavnost industrije začela padati in v osemih mesecih po polomu na borznem trgu, to še ni nobeno opravičilo za brezbržnost administracije napram problemu brezposelnosti, pravijo ligini predstavniki ter pristavljajo:

"Kako to, da nič več ne silimo o "Hooverjevem načrtu", ki je predvideval \$3,000,000,000 izdatkov za javna dela, da se omili brezposelnostna kriza in stabilizira industrija in trgovina, kateri je bil predložen konferenci governerjev v novembru 1928 po governerju Brewsterju in kateroga je tedaj pravkar izvoljen predsednik Hoover odobril?"

Liga dalje pozivlja konferenco governerjev, ki se je sestala prejšnji teden, da poda kako izjavo s ozirom na ta načrt za odpravo brezposelnosti, katerega so mnogi izmed governerjev navdušeno odobraval v času, ko od pomoči ni bila tako nujno potrebna.

Čikaška policija napadla komuniste

Chicago, 5. jul.—Komunisti in njihovi simpatizirji, ki so včeraj skušali obdržati demonstracije v Union parku brez dovoljenja oblasti, so bili razpršeni, ko je na nje navadila močna četa policije in jih rasgnala. Policija se je poslužila količkov in je brezobzirno mahalja po glavah demonstrantov. Več oseb je bilo tako močno pretepenih, da so jih morali prepeljati v okrajno bolnišnico. Policija je aretirala devetnajst oseb, med njimi dve ženski, na obtožbo nespodobnega obnašanja.

Demonstracije so bile nekaka priprava konvenciji, ki jo je sklicala National Trade Union Unity liga in se je otvorila ob 10. v soboto dopoldne v Ashland avditoriju.

Eksplozija ubila enajst oseb

Castleford, Anglija, 5. jul.—Silna eksplozija kemikalij v tovarni Hensfield Co. je ubila enajst oseb, več drugih pa je bilo ranjenih. Razstrelba je popolnoma razdejala tovarno in poslopja, ki so se nahajala v bližini.

Velik požar v Bostonu

Boston, 5. jul.—Včeraj je iz neznanega vzroka nastal ogenj ob četrtil milij dolgem morskem obrežju, ki je uničil velika skladišča lesa in premoga. Storjena škoda se cenil na en milijon dolarjev.

meščenci sicer še vedno delajo po dvanajst ur dnevno, vendar pa se pričakuje, da bo unija zahtevala skrajšanje delavnika. Unija godbenikov, ki so bili po preteku kontrakta med njimi in lastniki gledališč vrženi na cesto, ker so lastniki izjavili, da valed uvedbe govorečih filmov ne potrebujejo več godbenikov, je s pomočjo občinstva, ki je bojkotiralo dotična gledališča, prisilila magnate na popoin umiku. Radi ali neradi so morali iznova uposeliti godbenike ter jim celo zvišati plače.

Yankee Stadium v New Yorku, kjer se vršijo razne "sportne" igre rokožigov in drugih—za denar. V Ameriki je sport postal trgovina, s katero imajo njeni lastniki velike dobičke. In dokler bo sportništvo služilo dobičkarstvu, toliko časa bo tudi demoralizujoče vplivalo na narod.

ROSA

Povest o dveh ženah
Spisal Angelo Cerkevnik

(Povest, ki je bila nagrajena v literarnem koncertu Prosvete)

Rosa je stala ob samovarju in ga gledala. Videla je njegov profil: oster židovski lik. Ko se je ozrl proti njej, je uzrla žalostne oči. Tako zelo se ji je smilil, da bi ga bila iz srca rada poljubila, pa je vedela, da tega ne sme storiti.

— Sestra Rosa, ali še mnogokdaj mislite na Boja?

— Zakaj to vprašujete?

— Tako, včasih mislim . . . In je umolknil.

— Kaj mislite?

— Da bi bilo bolje za vas, če bi nanj pozabili! In verujete: srečen bi bil, če bi jaz mogel temu pripomoči!

— Ah, doktor, saj sem srečna; le nikar si zavoljo mene ne belite glave!

— Ne belim si glave. Mislim, da me boste razumeli: V poslednji dobi se ne morem več prepoznati. Čudno mi je; venomer sem do smrti žalosten in ne vem zakaj.

— Da niste zaljubljeni, doktor!

Takoj ji je bilo žal, a izrečeno je bilo in storjenega ni mogla storiti nestorjenega.

— Zakaj se norčujete iz mene?

— Nikakor, doktor!

— Vprašujete, da si prav dobro veste!

— Prav imate! Nisem pravilno ravnala! Tudi jaz sem koketa! Vse smo kokete . . .

— Nisem mislil tako hudo. Zazdelo se mi je, da se vam je zahotelo žaliti se.

— Doktor, prekinimo ta pogovor!

— Zdaj ne! Nadaljujmo! Naj vam povem: Zavoljo vas sem žalosten!

— Vem, a jaz vam ne morem pomagati.

— Ne morete? Ali ne čutite niti trohice simpatije zame?

— Simpatije mnogo, mnogo, a ljubezni nič!

— Kako daleč je simpatija od ljubezni?

— Čeprav bi vas ljubila, bi ne bili srečni, ker bi bili ljubosumni.

— Dopustite, prosim vas, da . . .

— Nič doktor! Mislila sem, da ste pametnejši, vsaj vi! Ali so res vsi moški tako strašno neznanost?

— Dobro, tedaj nič! Samo da smem ostati pri vas in vas gledati . . .

— Zdaj se pa moram res smejati! Smejati se iz vsega grja. Doktor, ali ste bili že kdaj zaljubljeni? Je to prvič?

— Tako, kakor zdaj, prvič!

— Potem ni nič nevarnega! Vse prve ljubezni so deviške, kakor prvi sneg in tudi skopnjivo, kakor prvi sneg. Le pravilčen spomin na prvi sneg ostane.

Medtem mu je že prinesla površnik in ga pospremila do vrat.

Dolgo je obdržal njeno roko v svoji.

— No, ali mi boste še dolgo tiščali roko? Okrenil se je in naglo zbežal po stopnicah.

Ko je odšel, je postala žalostna. Saj bi rada bila sama, a v samotji ji je tako nepisno žalostno in otožno. V družbo pa ne sme zahajati, ker se kmalu kdo zaljubi vanjo in potem ima za nemeček k bolesti še sitnosti.

Na mizi je ležalo Maksovo pismo. Pisal ji je:

— Bojo piše, neutrudljivo piše. Nihče ga ne more odvrniti od piščice. Nisi prav storila, da si ga zapustila . . .

Pije.

Ali je to mož? Vsa j njej na ljubo bi moral biti trezen. Obšlo jo je neko zopno čuv-

stvo nasproti njemu. Misel, da bi jo hotel pijan mož poljubiti, jo je gnala v strah in nepopisno občutje ostudnosti. Pije! In ko sta se poročila, ji je obljubil, da bo — njej na ljubo — abstinent. Tako izpolnjuje svojo moško besedo!

Takšen mož! Takšnega moža ljubi! Takšnemu možu je žrtvovala vse svoje življenje. O, kaj je v njem, kar jo tako veže nanj! Kaj je v njem? Nič! Lep je! Glava jo je bolela. Skušala je odkriti tisto tajno moč v njem, tisto zagonetno silo, ki ji razum niti do gležnjev ne sega, ki ji to ogromno dunajsko življenje ne more odbiti oti. Kaj je, moj Bog, kaj je to?

Naj pije, naj umre!

Prestrašila se je te misli. Bežala je pred njo. Skušala se je skriti ji. Zakrila si je obraz z rokama, zatisnila oči in glasno zaplakala. Prvič po tistem trenutku, ko je bila pokleknila pred drjem. Springerjem, prvič je zaplakala.

Sedla je k mizi in pisala Tanji.

— Tanja! Bojo je sam. Samota ga je težko ranila. Postal je pijanec. Mogoče se bo še dal rešiti . . . Poskusi ti, Tanja, sestra moja, jaz ne morem.

— Če me imaš res rada, mi ne boš odrekla te prošnje. Poskusi! . . .

Boja je predobro poznala. Vedela je, da ne bo našel miru, dokler živita obe: Rosa in Tanja. Vedela je, da mora ena izginiti. Saj bi šla lahko v smrt. Smrti se ne boji, a zdi se ji neizmislno, da bi morala žrtvovati svoje življenje njegovim zmotnim nazorom, ki sploh nazori niso, marveč konvencionalna mešanica najrazličnejših zmot. Naposled pa je tako zelo ljubila življenje, da se ji je še tako malo prijetno življenje zdelo sveto, solčno, srečno.

— Če že mora biti, je rekla, bom le navidezno zgnila. Našla se bo že tudi zame primerna smrt.

Obiskala je drja. Springerja.

— Rosa je prišla, gospod doktor!

— Rosa me zopet potrebuje, mar ne?

— Uganili ste!

— To ni težko uganiti, kajti nihče, ki me ne potrebuje, ne prihaja k meni. Pa to je razumljivo! Iskreno vas pozdravljam! Sedite, prosim!

Rosi je bilo žal, da ni bila nikdar prej prišla.

— Danes sem prišla po dober nasvet. Nobene druge pomoči ne potrebujem.

— Zavoljo dobrega nasveta ste prišli iz Ljubljane na Dunaj? Zdi se mi, da imate doma strašno mnogo modrijanov . . . No, kar poveste!

— Gospod doktor, rada bi tako umrla, da bi vendarle še živela.

— Čedna želja . . .

— Mislim resno . . .

— Resna mi se ta vaša želja bogme ne dozdeva!

— Prav preprosta zadeva! Le navidezno bi rada umrla.

— Dandanes je to težko! Včasih, ko je Šekspir pisal drame, je bilo to kaj lahko! Tedaj so bili ljudje pametnejši; znali so stvari, o katerih se nam niti sanja ne.

— Gospod doktor! Za Boja gre! Začel je piti!

(Dalje prihodnjik.)

VRABEC

O prošlih jednom snivah dancih. Vraz. Spomladi leta 1875. so grmeli sredi Prage topovi. Znamenje, da se je led na Vrtači prelomil. Voda narašča, povodenj bo! Velikanske ledene plasti se zaganjajo ob mostne pole, da se ti most pod nogami trese.

Pred vsako polo se je napravil naraven ledeni jez od ledenih plasti, ki so se tam nagrmadile in branile, da se ni led naravnost v most zaganjal.

Most je poln gledalcev. Hipoma čudno završi med ljudmi. "Koukej, koukej!" (Glej, glej!)

Ljudstvo se rine proti sredi mosta.

Kaj je?

Na eni izmed tistih ledenih plasti, ki so se za polo ujele, vidiš — vrabca.

Siromak je moker in napol zmrzel. Poskoči, se hoče vzdigniti, da bi zletel, — a ne more! Vselej pade nazaj na ledena tla.

"Chudaček!" (Siromakeček!)

"Armer Teufel!" slišiš, kako ga pomiljuje v obeh deželnih jeziki — kar se na Češkem malokomu pripeti.

Uboga ptičica je genlja srojevseh. Vse trepeče zaradi nje.

Ali se bo siromakeček rešil? Ali ne bo padel v vodo? Ali ga ne bo nova ledena plast s seboj potegnila?

Ko bi ga le bilo mogoče kako rešiti!

Gledalci ostrme.

"Pro pana boha, koukej!" (Za božjo voljo, glej!)

NAZNANILO IN ZAHVALA

S tužnim srcem naznanjamo bratom in sestram, ter drugim sorodnikom, prijateljem in znancem širom Amerike in v stari domovini žalostno vest, da nam je nemila smrt ugrabila našega najmlajšega sina

ADOLFA ULE

Ob smrti je bil star 12 let. Dne 24. junija 1930 se je šel kopat s drugimi tovariši in je tam utonil. Pogreb se je vršil po civilnem obredu 26. junija, t. l., ob 2. uri popoldne in Fr. Ermencovega pogrebnega zavoda, kateri mu je preskrbel lep pogreb na Hopes pokopališče. Srečno se zahvalimo vsem, ki so nam nudili pomoč in tolažbo v teh žalostnih urah; namreč moji sestri Josephine Kriach in njenemu soprogu Franku, ter družini, kakor tudi hvala za venec. Hvala lepa družini Klemenčič za tolažbo in pomoč in za krasni darovani venec. Iskrena hvala mojemu starejšemu sinu Jožetu in njegovi soprogi, ki sta prišla iz Buhl, Minnesota, ter mr. in mrs. Okora iz Eveletha, Minn., ki sta poslala svojega sinčka osiroma polubrata pokojnega Adolfa in ki so nam skupno nudili tolažbo in pomoč v urah žalosti, ter darovali krasne vence. Lepa hvala za darovane vence sledečim: mr. in mrs. Žlindra, mr. in mrs. Majder, mrs. in miss John Žlindra Jr., Soc. klub št. 37 JSZ, mrs. Brunk in sin, Dobnikovi družini, mrs. in miss S. Rigler iz W. Allisa in Joe Radelju, ki je daroval \$5.00 za venec in mr. Ermencu, ki je znižal ceno pogreba, ker je videl, da je dovolj obložen krsta s cvetjem. Nadalje so darovali venec: Swallow Athletic Club, miss Charlotte in 20 njegovih prijateljev, ki so skupno zbrali \$6.50 in nabiralka sta bila Anton Strukelj in Kočvar, za kar so kupili krasni venec, bilo je na krsti še veliko drugih šopkov svežih cvetlic. Krsto so nosili dekice njegove starosti, namreč Charles Dolinar, Anton Strukelj, Arthur Pelton in Erwin Jeray. Torej še enkrat najlepša hvala vsem skupaj. Tebi, dragi sinček, pa želimo, počivaj v miru! Zaljubljeni ostali: Joseph Ule in soproga, stariša; Joe Jr. in Harry, brata; Mary, sestra. Milwaukee, Wis.

NAZANJE

"Ist denn der Mensch wahn-sinning?" (Ali je ta človek ob pamet?)

In res! Neki vrtoiglavca je odrinil s čolnom od kraja. Prva ledena gruda ga bo strla. Gledalci si ne upajo niti dihati. Spretno se umika ledu in vesla proti vrabcu. Srečno ga je dosegel in se srečno vrnil.

Ljudstvo vzlika od veselja.

Kako so ljudje dobrega srca! sem pomislil, ko sem gledal te vesele, vedre obraze, v katerih se je, rekel bi, duša zrcalila — V tem zrcalu sem videl veseljni svet; nedolžen, miren in srečen. Seveda, bil sem še mlad, jako mlad! . . .

Prev. I. P.

NAROČNIKI POZORI!

Znamenje (June 30, 1930) pomeni, da vam je naročina po tekla ta dan. Ponovite je pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi družstveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Član S.N.P.J. doplačajo \$4.80 za leto za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za član \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

Upravništvo "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago

Pojasnilo društvenim tajnikom in pošiljateljcem raznih naznanil

Kadar pošljete listu Prosveta, kakorimakooli naznanila in zahvale o smrti, tedaj vselej poveste v pismo, ali želite imeti plačan oglas ali kot navadno vest. Ako je priobčeno kot navadna vest, se izpusti iz naznanila vse osebne zahvale in imena posameznikov, ter se tako naznanilo priobči brezplačno. Kadar pa hočete imeti priobčeno celo vrsto raznih imen in drugih stvari, je pa to oglas, v katerega se mora plačati, to velja za član in za nečlane. Nadalje velja isto tudi za razne prireditve, veselice, shode, itd. Vselej je treba povedati ali hočete imeti plačan oglas ali samo navadno časnikarsko vest, in v takem slučaju se za navadno vest, naredi stvar bolj na krško in se pove le najvežji del. Če pa naročite, da naj bo plačan oglas, se priobči vse, kar zahtevate. Isto tako velja za vsa druga naznanila če se koga tiče, in nitveno ponudbe, prodaje, itd. Za vse take stvari se mora vedno povedati, da naj bo to oglas, kolikorkrat naj se isti priobči da bodete znanj plačali. Ter pojasnilo dajem radi tega, ker je to sklep konvencije, da se potem ravnamo vsi, društva, člani, naročniki in upravništvo Meta. Prosim, da to upoštevate in se potem ravnamo. — Filip Godina upravitelj.

KOLENDARČKI

Na rokah imamo še nekaj Koledarčkov S.N.P.J. in stanje po 25c komad. Kdor želi imeti čega ali več, naj hitro pošlje naročila zanj. Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila je poslati upravništvu Prosvete, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Dr. F. Zbanič: Zadnje poglavje

Iz zbirke: "Kratki romani."

"Kaj — v postelji? Si mar bolna?"

"Nič posebnega! Glava — srce — živi! . . ."

"Odkod vse to?"

"Hahaha, ti še vprašuješ? . . . Povej rajši, zakaj te ni bilo tako dolgo! Na moje prvo pismo se niti odzval nisi! Zdaj šele, ko sem ti drugič pisala in ti zagrozila, da pridem jaz k tebi, ako . . ."

"Saj sem ti vendar že večkrat namignil, da tako ne more iti več dalje! . . ."

"Zakaj ne?"

"Mnogo sem razmišljal in končno prišel do prepričanja, da je tem bolje, čim prej se vse to konča . . ."

"Konča? . . . Kar tako — nkrat konča? . . . In jaz — ali o tem nisi nič razmišljal, kaj porečem k tvoji nameri jaz?"

"O — o vsem sem razmišljal! Celo o tem, kdo je prav za prav kriv, da se je med nama to začelo — jaz, ali ti? . . ."

"Mislim, da jaz ne, akoravno . . ."

"Pač, pač, ti!"

"Ali res? . . . Kolikor se jaz spominjam, si bil ti prvi, ki je rekel: 'Ljubim te!'"

"Ze mogoče! Toda pripomni mi, da se ni šele tistokrat začelo, ko so bile izgovorjene te besede, ampak že prej! Sicer pa — ako je treba — vzamem vso krivdó tudi sam nase!"

"O — jako ljubezniv si! . . . Ti razmišljaš torej o tem, kako bi napravil konec! Pa od kdaj?"

"Ze precej dolgo!"

"No da, saj res še precej dolgo tega, odkar čutim, da se mi odteguješ! . . . Toda povej mi, prosim, kakšni razlogi so te privedli do prepričanja, da je najbolje tako . . ."

"Prvič, po pravici povedano — mi očita vest! Kakor veš, sva si s tvojim moštem prijatelja. Kadarkoli ga uzmem, mi je, kakor bi me kdo po glavi udaril . . . Moj prijatelj je, a jaz . . ."

"O — grd človek si!"

"Da, grdo je to! V obraz se ne kaj hlina, za hrbtom pa . . ."

"O res, grd človek si! Pa ne tolikanj zaradi tega, ker se hlina mojemu možu — svojem prijatelju, ampak vse bolj zaradi tega, ker me v trenutku, ko se ti moje srce na stežaj odpira, v trenutku, ko bi bila rada srečna . . . ko bi bila rada vsa, vsa tvoja in bi hotela na vse drugo na svetu pozabiti, spominjati na stvari, ki budijo tako neprijetno nezvočje v mojih prsih! . . . O rahločuten znaš biti!"

"Nezvočja nisem jaz kriv, nezvočje v tvojih prsih povzročajo vest greha . . . To nezvočje je dokaz, da . . ."

"Hahaha, zavest greha! Zakaj nisi mislil na greh prej, preden si začel? Ker se zavedaš sam greha, se hočeš menda oprati s tem, da ga očitaš meni! Toda to še ni, to še ni — stvar je še mnogo grša! To je samo pretveza! Ti se prav nič ne kesaš, a ker ti zdaj nakrat tako bolje kaže, bi napravil iz mene rad spokornico! O tu, vidiš, tiči šele pravo hinstavo! Toda mene ne preslepiš! Zame je čisto jasno, da mora biti še drug vzrok za tvojo izpreobrnitev! Sicer pa si to priznal tudi sam: zakaj, kjer je 'prvič', mora biti po vsej logiki tudi 'drugič', in prepričana sem, da se prav za tem zadnjim skrivava prava resnica! O, kar povej, kaj je še vzrok, da se ti je srce ohladilo do mene! Tvoja dolžnost je, da mi to poveš!"

"Stvar je taka — jaz vendar ne morem ostati večen samec!"

"Ah — to je! . . . Da, zdaj je vse jasno! Ti si želiš pač k drugič! Saj sem slutila, a verjeti nisem mogla, ker sem sodila po sebi! . . . No, seve, stvar je silno enostavna in tudi — ilogična: ker si želiš k drugič, kaj ti more biti še do mene! Za to, kaj bo z mene, se ne zmešaj! . . . O nikoli, nikoli me nisi ljubil!"

"Ne vem, kaj umevaš ti pod Ljubeznijo!"

"Imel si me pač za — zabavo, hahaha, jaz pa sem sanjala o sorodni duši! Imel si me zgolj za zabavo, a prav nič te ni pekla vest! . . . Kje je bila tistokrat tvoja tenkovestnost?"

"Imel sem te prav za tisto, za kar si ti mene imela."

"Da, naraven konec! Vse je tako, kakor praviš! In že sem mirna, in ne bo dolgo, ko bom še bolj . . . Pojdi, da te moj mož ne zaloti! Čudno bi bilo, ako bi v tem vstopil: jaz v postelji, a ti — njegov prijatelj, pri meni . . . Pojdi, hiti!"

"Nekam preveč trezno mi nakrat govoriš, toda upam, da misliš resno!"

"Ne dvomi o moji resnosti! O tem se že še prepričaj. Samo pojdi!"

"Saj prijatelja ostaneva vzlic temu!"

"Da, prijatelja ostaneva . . . Pa z bogom torej!"

"Z bogom!"

Postal je še malo, kakor bi čakal, da upre še enkrat oči vanj in mu ponudi morda celo roko v slovo, a ona se ni ganila, ona je še vedno samo skozi okno strmelala. Nekoliko potrj je stopil proti vratom. V tistem trenutku pa, ko jih je odprl, je počil strel za njegovim hrbtom. Skočil je nazaj in vzkliknil:

"Nesrečnica, kaj si storila!"

Toda odgovora ni bilo. Ljudje so pridrli z vseh strani in tudi zdravnik, ki je stanoval v hiši, je bil hitro na mestu. Potegnivši odoje z nje, je z nekimi občudovanjem ugotovil:

"Imenitno se je pogodila — naravnost v srce!"

Najzanimivejše dnevene delavske vesti so v dnevniku "Prosveta". Ali jih žitate vsak dan?

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, kalendarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA